

гальмується негативною оцінкою відомих фактів механічного ущемлення та обмеження процесів корпоратизації. Корпоративна ланка в економіці України, важливість якої справедливо відмічають багато авторів, поки ще не має адекватної нормативно-правової бази. Складність ситуації також посилюється недостатніми темпами концентрації та інтеграції капіталу крупного бізнесу. Вирішення цих проблем вимагає проведення відповідних системних досліджень, які повинні здійснити науковці та експерти у сфері економічного аналізу та прогнозування корпоративного управління механізму фінансування.

Список використаних джерел: **1** Федулова Л.І. Трансформаційні процеси корпоративних структур: інноваційні виклики для України: Корпорації та інтегровані структури: проблеми науки та практики: [Монографія]. – Харків: ВД «Інжек», 2007. – С. 160-179. **2** Демб А., Нойбауер Ф.Ф. Корпоративне управління: Віч-на-віч з парадоксами: Пер. з англ.- К.: Основи, 1997.- 302 с. **3** Кондратьев В.Б. Корпоративное управление и инвестиционный процесс.- М.: Наука, 2003.- 318 с.**4** Кочетков Г.Б., Супян В.Б. Корпорация: американская модель.- СПб.: питер, 2005.- 320 с. **5** Верба В.А. Систематизація активів підприємства: стратегічний аспект // Економіка: проблеми теорії та практики: збірник наукових праць. Вип. 219. В 4т. Том II.- Дніпропетровськ: ДНУ, 2006.- С. 245-252. **6** Ченг Ф. Ли, Джозеф И., Финнерти Д. Финансы корпораций: теория, методы и практика: Пер. с англ.- М.: ИНФРА-М.- 2000.- 485 с.

Поступила в редколегію 08.10.08

УДК 657.471.1: 332.872.4

І.М. ШКАЛАБАН, І.В. ТКАЧЕНКО, НТУ «ХП», Харків

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ВИТРАТ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ЖИТЛОВО – КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

В даній статті розглянуті питання організації обліку витрат на підприємствах житлово – комунального комплексу. З метою удосконалення обліку витрат та визначення собівартості робіт (послуг) було запропоновано оптимізувати діючу класифікацію витрат на підприємствах житлово – комунального господарства. Наступним напрямком удосконалення системи обліку витрат є організація обліку за центрами відповідальності (відділам, дільницям тощо), що надасть можливість забезпечити контроль за роботою окремих підрозділів для зіставлення одержаних доходів і витрат по кожному з них.

In this article the questions of organization of account of charges are considered on the enterprises of dwelling – communal complex. With the purpose of improvement of account of charges and determination of prime price of works (services) it was suggested to optimize operating classification of charges on the enterprises of dwelling – communal economy. Next

direction of improvement of the system of account of charges is organization of account after the centers of responsibility (to the departments, to the areas and others like that) which will give possibility to provide control at work of separate subsections for comparison of the got profits and charges on each of them.

В даний період житлово – комунальний комплекс є однією з найбільш соціально важливих галузей держави, яка забезпечує життєдіяльність міст та селищ України. Аналіз виробничо – господарської та економічної діяльності житлово – комунального комплексу свідчить про те, що він знаходиться в критичному стані.

Серед основних проблем критичного стану розвитку в сфері житлово – комунального господарства можна виділити основні:

1. Повільне здійснення реформ в житлово – комунальній сфері.
2. Низький технічний рівень житлового господарства та інженерних систем в країні.
3. Низький рівень платоспроможності населення.
4. Значний рівень кредиторської та дебіторської заборгованості учасників ринку житлово – комунальних послуг.

З вище викладеного можна зробити висновок, що проблема ефективного функціонування житлово – комунального комплексу України є однією з головних проблем та пріоритетів держави.

Відомо, що результати діяльності підприємства багато в чому залежать від витрат на виробництво продукції, оскільки їх рівень визначає фінансовий стан підприємства і можливість його подальшого розвитку.

Виробничі витрати залежать як від зовнішніх, так і від внутрішніх факторів. До зовнішніх у першу чергу відносяться ціни на сировину, паливо, енергоносії, а також вартість послуг підрядних організацій. Їх величина визначається в результаті взаємодії попиту і пропозиції на ринку, і як правило, не піддається регулюванню на рівні окремого підприємства. Єдиний можливий шлях дії на такі фактори – це пошук більш вигідних постачальників. Внутрішні фактори пов'язані з ефективністю технології, що використовується, а також з організацією і управлінням виробництвом.

Виражені в грошовій формі витрати на витрачені засоби виробництва, оплату праці і соціальні заходи становлять собівартість продукції. Від рівня собівартості залежить

конкурентоспроможність продукції, фінансовий стан підприємства, матеріальний та культурний рівень життя його працівників.

Процес визначення собівартості продукції (робіт, послуг) нерозривно пов'язаний з класифікацією витрат. У житлово – комунальному господарстві (ЖКГ) у собівартості традиційно превалюють виробничі витрати, а питома вага інших витрат є незначною. Таким чином, саме виробничі витрати вимагають раціонального розподілу за однорідними економічно – обґрунтованими групами для забезпечення ефективного калькулювання собівартості житлово – комунальних послуг.

Особливу роль у калькулюванні собівартості відіграє класифікація витрат за калькуляційними статтями. Використання даної класифікації відіграє головну роль в організації планування, обліку та калькулювання собівартості продукції. П(С)БО №16 “Витрати” передбачає певну свободу у виборі переліку статей витрат, проте облікова практика ЖКГ свідчить про схильність підприємств до використання типових класифікацій статей витрат, що передбачені галузевими рекомендаціями.

Класифікація витрат за статтями в житлово – комунальному господарстві ведеться відповідно до Методичних рекомендацій з планування, обліку і калькулювання собівартості робіт (послуг) на підприємствах і в організаціях ЖКГ затверджених від 6.03.2002 р. за №47 (надалі Методичні рекомендації №47).

Найбільш суттєвим недоліком діючої номенклатури статей виробничих витрат на підприємствах житлово – комунального господарства є поєднання в статтях “Сировина і матеріали”, “Паливо для використання з технологічною метою”, “Енергія для використання з технологічною метою”, “Вода для використання з технологічною метою” витрат матеріального носія житлово – комунальної послуги. Тому у діючій класифікації статей витрат на виробництво окремою калькуляційною статтею необхідно передбачити втрати матеріального носія житлово – комунальної послуги.

Відокремлення даних витрат в окрему калькуляційну статтю надає можливість застосовувати систему прогресивних норм і нормативів використання матеріального носія послуг та на цій основі здійснювати контроль перевитрат відповідного ресурсу; одержати за статтею “Втрата матеріального носія послуги в мережах” суму витрат відповідного ресурсу при його

транспортуванні до споживача.

Важливим недоліком чинної номенклатури статей є й порядок формування статті “Амортизація основного виробничого обладнання”. Згідно Методичних рекомендацій № 47 суми амортизаційних відрахувань по основному виробничому обладнанню відносять до складу прямих витрат.

Загальновідомо, що амортизаційні відрахування можуть бути включені до складу прямих витрат тільки на підприємствах масового високоавтоматизованого виробництва, що випускають один вид продукції (послуг), а на підприємствах ЖКГ спостерігається:

1. Наявність значної частини повністю амортизованого обладнання або обладнання, яке перебуває в аварійному стані.

2. Наявність значних простоїв застарілого обладнання, а відповідно неможливістю віднесення всієї суми амортизації до складу виробничих витрат. Частина амортизаційних витрат, що припадає на виробниче обладнання, що простоє, повинна відноситись до складу невиробничих витрат та обліковуватись окремо.

Таким чином, можна зробити висновок, що враховуючи однорідність робіт та послуг, які надають підприємства ЖКГ, доречно трансформувати класифікацію витрат на виробництво в частині амортизаційних відрахувань шляхом віднесення їх до складу загальновиробничих витрат з наступним розподілом відповідно до обраної бази.

Аналогічна ситуація спостерігається і по віднесенню витрат на оренду основних виробничих фондів до складу прямих витрат. Класифікація даних витрат як прямих є помилковою, оскільки об'єктами оренди є ті самі зношені та аварійні мережі, технологічне та очисне обладнання, яке орендується у підприємств інших форм власності для забезпечення надання комунальних послуг. Постійність цих витрат, так само, як і постійність амортизаційних витрат, визначає неможливість їх віднесення до складу прямих, а відтак вимагає їх розподілу відповідно до прийнятої бази.

Таким чином, з метою оптимізації номенклатури витрат на підприємствах ЖКГ пропонується:

- виділення як окремих статей: “Втрата матеріального носія послуги в мережах”, “Плата за користування мережами сторонніх організацій”;

– уточнення порядку формування статей “Амортизація основного виробничого обладнання”, “Роботи та послуги аиробничого характеру сторонніх підприємств”, “Паливо на технологічні потреби”, “Електроенергія на технологічні потреби”, “Сировина і матеріали”;

– системне формування показників неповної та тарифної собівартості на підставі єдиного масиву облікових даних.

Впровадження даних заходів дозволить більш чітко обчислювати виробничу собівартість, системно вирішувати весь комплекс завдань управління витратами на виробництво, а саме комплекс питань щодо планування, нормування, обліку, контролю витрат на виробництво.

Наступним напрямком вдосконалення системи обліку витрат є організація обліку за центрами відповідальності (відділам, дільницям тощо), що дозволить вирішити дві основні задачі:

1)забезпечити контроль за ефективною роботою окремих підрозділів для зіставлення одержаних доходів і витрат по кожному з них;

2)підвищити точність облікових даних, процесу калькуляції собівартості продукції (робіт, послуг).

Ще одним суттєвим аспектом удосконалення облікової роботи на підприємствах ЖКГ є визначення місця і ролі суб’єктів громадського контролю. У сучасних умовах вплив суб’єктів громадського контролю на систему виробничих витрат підприємств ЖКГ є відсутнім. Проте досвід розвинутих країн світу доводить значну роль громадських організацій в управлінні виробничими витратами природних монополій. За кордоном широко розповсюджена практика функціонування громадських організацій, що створені з метою захисту прав споживачів, спонукання власників природних монополій до зниження виробничих витрат.

В цілому, можна зробити висновок, що запропоновані шляхи щодо удосконалення обліку витрат на підприємствах ЖКГ дозволять підвищити рівень надання послуг у сфері житлово – комунального господарства, знизити рівень оплати за послуги водопостачання та водовідведення, а також підвищити рівень довіри громадян до структури житлово – комунального комплексу.

Список використаних джерел: 1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 „Витрати”, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 31.12.99 р. № 318 (зі змінами та доповненнями). 2. Методичні рекомендації з планування, обліку і

калькулювання собівартості робіт (послуг) на підприємствах і в організаціях ЖКГ затверджені від 6.03.2002 р. за № 47. 3. *Ф.Ф. Бутинець, Т.В. Давидюк, З.Ф. Канурна, Н.М. Малюга, Л.В. Іжєвська*. Бухгалтерський управлінський облік: Підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів. – 3-тє вид., доп. і перероб. – Житомир: ПП «Рута», 2005. 4. *Цал-Цалко Ю.С.* Витрати підприємства: Навч. посіб. – К.: ЦУЛ, 2002.

Поступила в редколегію 07.10.08

УДК 657.22

Н.С. ПАСЕНКО, к.э.н., ***Л.В. БЕЗКОРОВАЙНА***, к.э.н.

СРАВНИТЕЛЬНАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА ТЕРМИНОЛОГИИ П(С)БУ 8 И МСФО 38 «НЕМАТЕРИАЛЬНЫЕ АКТИВЫ»

В статье проведено анализ терминов по вопросам учета нематериальных активов путем сравнения их с терминами, приведенными в международных стандартах финансовой отчетности, с целью использования международного опыта в определении терминологии нематериальных активов в Украине.

The article is devoted the analyses term on questions of the account of intangible assets by comparisons them with term of International Financial Reporting Standards.

Процессы экономической интеграции Украины в мировое пространство и интернационализация экономики привели к необходимости стандартизации системы учета, которая является информационной базой для принятия взвешенных управленческих решений. На сегодняшнем этапе развития национальную систему учета следует базировать на международных стандартах для установления информационного взаимопонимания в мировом сообществе.

Нематериальные активы как категория в практику отечественного учета введена недавно. Основным нормативным документом, который регламентирует методологические основы организации и ведение бухгалтерского учета нематериальных активов – определение, классификацию, признание и оценку, переоценку, амортизацию, выбытие и раскрытие информации в финансовой отчетности является Положение (стандарт) бухгалтерского учета 8 "Нематериальные активы [13]. Следует отметить, что данный стандарт учета постоянно претерпевает изменения для того, чтобы в большей степени отражать